

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษาท้องที่กันดารครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียนมัธยมศึกษาในท้องที่กันดารและภูมิหลังของครูมัธยมศึกษา ศึกษาปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษาท้องที่กันดาร รวมทั้งเปรียบเทียบปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษาท้องที่กันดารกับไม่กันดาร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูมัธยมศึกษาท้องที่กันดาร จำนวน 75 คน และครูมัธยมศึกษาท้องที่ไม่กันดาร จำนวน 113 คน ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในปีการศึกษา 2530 สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูมัธยมศึกษาท้องที่กันดารโดยการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ชนิดกำหนดแบบ (structured interview) และส่งแบบสอบถามไปยังครูมัธยมศึกษาท้องที่ไม่กันดาร ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 2 ชนิด ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยสร้างให้คู่ขนานกัน และได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านสภาพท้องที่กันดาร และด้านภาษารวม 5 ท่าน ผู้วิจัยทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยและนำมาหาค่าความเที่ยงภายในโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา ได้ค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามที่ทดลองใช้กับครูมัธยมศึกษาท้องที่กันดารเท่ากับ .7803 และ .7615 ตามลำดับ และค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ทดลองใช้กับครูมัธยมศึกษาท้องที่ไม่กันดารเท่ากับ .8166 และ .7199 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังได้หาค่าความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์กับแบบสอบถามในกลุ่มครูมัธยมศึกษาแต่ละกลุ่มโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์สเปียร์แมน ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามจากครูมัธยมศึกษาท้องที่กันดารเท่ากับ .7733 ส่วนของครูมัธยมศึกษาท้องที่ไม่กันดารเท่ากับ .7642 วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าความถี่ สัดส่วน ร้อยละ ตัวกลาง เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสัมประสิทธิ์การกระจาย ไคสแควร์ (Chi-square) สัมประสิทธิ์ความมีเงื่อนไข (Contingency Coefficient) ค่าซี (Z - proportion) และสถิติที (t-test)

ข้อค้นพบ

1. สภาพทั่วไปของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่องค์กรท้องถิ่นและภูมิภาคของครูมัธยมศึกษา

1.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่องค์กรท้องถิ่น

โรงเรียนมัธยมศึกษาที่องค์กรท้องถิ่นเป็นโรงเรียนขนาดเล็กประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอเป็นโรงเรียนที่ตั้งมาแล้ว 3-16 ปี มีจำนวนครูทั้งหมดในโรงเรียน 8-16 คน ครูมีชั่วโมงการสอนค่าสุดโดยเฉลี่ย 13 คาบต่อสัปดาห์ สูงสุดเฉลี่ย 25 คาบต่อสัปดาห์ ครูส่วนมากพักบ้านพักครู อัตราส่วนครูต่อนักเรียน ครูต่อห้องเรียน และนักเรียนต่อห้องเรียนส่วนใหญ่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน และอัตราส่วนครูชายสูงกว่าครูหญิง

1.2 ภูมิหลังของครูมัธยมศึกษา

ครูมัธยมศึกษาที่องค์กรท้องถิ่นกับท้องถิ่นไม่ท้องถิ่นมีภูมิหลังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนาเดิม อายุราชการ ระยะเวลาปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน เหตุผลที่มาปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน จำนวนครั้งการย้าย และสาเหตุที่เลือกประกอบอาชีพครู แสดงว่าภูมิหลังในด้านที่กล่าวมา มีความสัมพันธ์กับสภาพท้องถิ่นของโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

1.2.1 ครูมัธยมศึกษาที่องค์กรท้องถิ่นมีเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนครูมัธยมศึกษาในท้องถิ่นไม่ท้องถิ่นมีเพศหญิงมากกว่าชาย

1.2.2 ครูมัธยมศึกษาที่องค์กรท้องถิ่นมีอายุน้อยกว่าครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นไม่ท้องถิ่น โดยที่ครูมัธยมศึกษาที่องค์กรท้องถิ่นมีอายุ 20-30 ปี ส่วนครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นไม่ท้องถิ่นมีอายุ 31-40 ปี

1.2.3 ครูมัธยมศึกษาที่องค์กรท้องถิ่นเป็นโสด แต่ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นไม่ท้องถิ่นสมรสแล้ว เป็นส่วนมาก

1.2.4 ครูมัธยมศึกษาที่องค์กรท้องถิ่นมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด แต่ไม่ใช่จังหวัดเดียวกับที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน แต่ครูอีกกลุ่มหนึ่งมีภูมิลำเนาเดิมอยู่จังหวัดเดียวกับโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน

1.2.5 ครูมัธยมศึกษาที่องค์กรท้องถิ่นมีอายุราชการน้อยกว่าครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นไม่ท้องถิ่น โดยที่ครูมัธยมศึกษาที่องค์กรท้องถิ่นมีอายุราชการน้อยกว่า 3 ปี ส่วนครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นไม่ท้องถิ่นมีอายุราชการตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป มากที่สุด

1.2.6 ครูมัธยมศึกษามีระยะเวลาปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบันน้อยกว่าครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณคาร

1.2.7 ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณคารให้เหตุผลในการปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนปัจจุบันว่าสมควรจ้ได้ท้ี่นี้ ส่วนครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณคารให้เหตุผลว่า โรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันอยู่ใกล้บ้านที่สุด

1.2.8 ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณคารไม่เคยย้ายเลยส่วนครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณคารจำนวนผู้ที่ไม่เคยย้ายใกล้เคียงกับที่เคยย้ายมาแล้ว 1 ครั้ง

1.2.9 ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณคารเห็นว่าอาชีพครูมีเกียรติและชอบอาชีพครู ส่วนครูมัธยมศึกษาในท้องถิ่นกัณคารเห็นว่าอาชีพครูมีประโยชน์ต่อสังคม

ส่วนภูมิหลังของครูมัธยมศึกษาในด้านวุฒิสูงสุด อาชีพบิดา และมารดา สถานที่ตั้งโรงเรียนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษา และผลการเรียนในระดับที่ได้วุฒิสูงสุด ไม่มีความสัมพันธ์กับสภาพท้องถิ่นของโรงเรียนมัธยมศึกษา กล่าวคือ ครูมัธยมศึกษาทั้งสองกลุ่มมีวุฒิสูงสุด ปริญญาตรี บัณฑิตมาของครูมัธยมศึกษาทั้งสองกลุ่มประกอบอาชีพ เกษตรกรรม-กสิกรรม และค้าขายใกล้เคียงกัน สถานที่ตั้งโรงเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาคือต่างจังหวัด และผลการเรียนในระดับที่ได้วุฒิสูงสุดจากระบบ 4.00 อยู่ในระดับ 2.51-3.00 เช่นเดียวกัน

2. ปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณคาร

2.1 สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณคารที่สำคัญมาก ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัย การได้รับการยอมรับในโรงเรียนและสังคม ความมุ่งหวังหรืออุดมคติในการทำงานและในชีวิต การถือกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัย การพักผ่อนและนันทนาการ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และการได้รับการยกย่องนับถือ

และจากการตอบโดยอิสระของกลุ่มตัวอย่างครูมัธยมศึกษาในท้องถิ่นกัณคารพบว่าสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีค่าอันดับ เจ็ดอยู่ในอันดับ 1 ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัย การได้รับการยอมรับในโรงเรียนและสังคม และความมุ่งหวังหรืออุดมคติในการทำงานและในชีวิต

2.2 ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณคารที่มีอายุราชการต่างกัน เห็นว่าสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีเพียง 4 เรื่องที่ครูทั้งสองกลุ่มเห็นว่า เป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ การถือกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัย อาหารและน้ำดื่ม การพักผ่อนและนันทนาการ และความผูกพันต่อ

เครือญาติและญาติห่างไกล โดยที่ครูที่มีอายุราชการน้อยกว่า 5 ปี เห็นว่าสิ่งจูงใจในเรื่องการถือกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัย อาหารและน้ำดื่ม และความผูกพันต่อเครือญาติและญาติห่างไกล เป็นสิ่งจูงใจน้อยกว่าครูที่มีอายุราชการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ส่วนเรื่องการพักผ่อนและนันทนาการครูท้องถิ่นที่กลุ่มที่มีอายุราชการน้อยกว่า 5 ปี เห็นว่า เป็นสิ่งจูงใจมากกว่าครูที่มีอายุราชการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

3. การเปรียบเทียบปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กัณฑ์การกับไม่กัณฑ์การ

3.1 ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กัณฑ์การ เห็นว่าสิ่งจูงใจในเรื่องการถือกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม การพักผ่อนและนันทนาการ การได้รับการยอมรับในโรงเรียนและสังคม ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน การได้รับการยกย่องนับถือ ความมุ่งหวังหรืออุดมคติในการทำงานและชีวิต และ เงิน เดือนและผลประโยชน์ เกื้อกูล มีระดับการจูงใจแตกต่างจากครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่ไม่กัณฑ์การ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กัณฑ์การเห็นว่า ตัวแปรทุกตัว เป็นสิ่งจูงใจที่มีระดับการจูงใจมากกว่าครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่ไม่กัณฑ์การ ยกเว้น เรื่อง เครื่องนุ่งห่มที่ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กัณฑ์การเห็นว่าเป็นสิ่งจูงใจน้อยกว่าครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่ไม่กัณฑ์การ

3.2 ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กัณฑ์การที่มีอายุราชการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป เห็นว่าสิ่งจูงใจเรื่องการถือกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัย อาหารและน้ำดื่ม เครื่องนุ่งห่ม การพักผ่อนและนันทนาการ การได้รับการยอมรับในโรงเรียนและสังคม ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน การได้รับการยกย่องนับถือ ความมุ่งหวังหรืออุดมคติในการทำงานและในชีวิต และ เงิน เดือนและผลประโยชน์ เกื้อกูล มีระดับการจูงใจแตกต่างจากครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่ไม่กัณฑ์การอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กัณฑ์การที่มีอายุราชการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป เห็นว่าทุกตัวแปร เป็นสิ่งจูงใจมากกว่าครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่ไม่กัณฑ์การ ยกเว้น เรื่อง เครื่องนุ่งห่มที่ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กัณฑ์การอายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปเห็นว่าเป็นสิ่งจูงใจน้อยกว่าครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่ไม่กัณฑ์การ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของโรงเรียนมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณดาร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณดาร เป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก จำนวนห้องเรียนและนักเรียนน้อย ทำให้ครูต้องปฏิบัติหน้าที่พิเศษในสายสนับสนุนการสอนไปด้วยโดยไม่สามารถบรรจุครูสายสนับสนุนการสอนเพิ่มขึ้นได้ เนื่องจากตามหลักเกณฑ์ของการกำหนดอัตราค่าจ้างของกรมสามัญศึกษาที่ระบุว่า การที่โรงเรียนมัธยมศึกษาจะได้รับการจัดสรรอัตราค่าจ้างครูสายงานสนับสนุนการสอนแต่ละตำแหน่งขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน (จำนวนห้องเรียนและนักเรียน) และระดับชั้นที่เปิดสอน โดยที่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต้องมีนักเรียน 6 ห้อง / นักเรียน 480 คน จะบรรจุครูสายสนับสนุนการสอนได้ 1 ตำแหน่งโดยเลือกบรรจุครูสายสนับสนุนการสอน ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งจาก 1) ครูการเงิน 2) ครูธุรการ 3) ครูทะเบียนวัดผล 4) ครูแนะแนวการศึกษา 5) ครูบรรณารักษ์ 6) ครูพัสดุ 7) ครูกิจกรรมนักเรียน และถ้าโรงเรียนมีขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้บรรจุครูสายสนับสนุนการสอนได้มากตำแหน่งขึ้นตามไปด้วย โดยที่ครูสายสนับสนุนการสอนจะมีถึง 10 ตำแหน่ง คือ มีตำแหน่งที่ 8-10 ดังนี้ 8) ครูใส่ตักคนศึกษา 9) ครูอนามัยโรงเรียน และ 10) ครูโภชนาการ (กองการมัธยมศึกษา 2525: 6-25)

นอกจากงานในหน้าที่สายสนับสนุนการสอนแล้ว ยังมีงานในโครงการที่ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณดารต้องร่วมมือกันปฏิบัติ ได้แก่

งานโครงการที่พักนักเรียนชนบทห่างไกล ซึ่งเป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนที่อยู่ห่างไกลที่ไม่มีรถหรือมีรถประจำทางแต่เวลาของการเดินทางไม่สอดคล้องกับเวลาเข้าเรียน และเวลาเลิกเรียนทำให้นักเรียนขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาหรือโอกาสศึกษาต่อมีน้อยมาก ประกอบกับนักเรียนมีฐานะยากจนด้วยอีกประการหนึ่ง ทำให้กรมสามัญศึกษาได้พยายามจัดสร้างที่พักในโรงเรียนให้นักเรียนชนบทที่ห่างไกลให้มากที่สุด แต่เนื่องจากยังขาดงบประมาณอีกมากจึงไม่สามารถจัดให้ครบทุกโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณดารที่ศึกษาครั้งนี้ ได้รับงบประมาณอุดหนุนจากกรมสามัญศึกษา เพียง 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนทองผาภูมิวิทยา อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนอีก 6 โรงเรียน ยังไม่ได้รับแต่ก็ได้ดำเนินการไปก่อนแล้วทุกโรงเรียนโดยพยายามขอความช่วยเหลือจากชุมชนทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านแรงงานในการจัดสร้างที่พักตามโครงการนี้ ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณดารจึงมีหน้าที่ต้องควบคุมดูแลและช่วยเหลือนักเรียนในโครงการบ้านพักฯ เพิ่มขึ้นอีกอย่างหนึ่งด้วย ซึ่งก็เป็นหน้าที่ครูทุกคน

ร่วมกันรับผิดชอบ เพราะครูส่วนใหญ่พักในบ้านพักครูอยู่แล้ว และจากการสัมภาษณ์พบว่า โรงเรียน
ขุนยวมวิทยา อำเภอกันยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน นั้น ในการจัดครูเวรปฏิบัติหน้าที่ตอนกลางคืน
ต้องจัดให้ครูสตรียูเวร เช่นเดียวกับครูชายโดยผลัด เปลี่ยนหมุนเวียนกันคนละ 1 สัปดาห์ เพื่อดูแล
ความปลอดภัยและเรียบร้อยของโรงเรียนและนักเรียนในโครงการบ้านพักนักเรียนที่กล่าวมา

และงานในโครงการแนะแนวสัญจรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อชักจูง และแนะแนวทางให้เด็ก
นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา 6 ในเขตบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้ได้รับการศึกษาต่อในชั้น
มัธยมศึกษา สาเหตุที่ต้องมีงานในโครงการนี้ เนื่องจากนักเรียนที่มาสักร เข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ในแต่ละปีมีจำนวนน้อยมาก จากการสัมภาษณ์พบว่า โรงเรียนบางแห่งมีนักเรียนมาสักร
เข้าเรียนเพียง 10 คนเท่านั้น แต่หลังจากได้ปฏิบัติงานชี้แจงแนะนำผู้ปกครองแล้ว ปรากฏผลดี
คือ มีนักเรียนเพิ่มขึ้นบางครั้งสามารถเปิดห้องเรียนเพิ่มได้เป็น 2 ห้องเรียน ด้วยเหตุนี้ทำให้
ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาท้องที่กัณดาร จึงต้องออกไปตามตำบลต่าง ๆ ที่ห่างไกลออกไปซึ่งบางครั้ง
สภาพการคมนาคมยากลำบากมาก และพาหนะในการเดินทางก็ไม่มีเพียงพอ เพื่อทำหน้าที่แนะแนว
สัญจร จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาท้องที่กัณดารมีความอดทน เสียสละ
และต้องรับหน้าที่ที่น่าเห็นใจเป็นอย่างยิ่ง ถึงแม้ว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กทั่ว ๆ ไป จะมี
สภาพ เช่นเดียวกัน แต่ลักษณะของท้องที่ที่แตกต่างกัน ก็ย่อมทำให้การปฏิบัติงานมีความยากง่าย
แตกต่างกันออกไปซึ่งครูมัธยมศึกษาท้องที่กัณดารย่อมต้องมีความลำบากมากกว่าปกติอยู่นั่นเอง

จากการศึกษาดัชนีทางการศึกษาบางประการ ได้แก่ อัตราส่วนครูต่อนักเรียน
อัตราส่วนครูต่อห้องเรียน และอัตราส่วนนักเรียนต่อห้องเรียน จะพบว่าส่วนใหญ่อัตราส่วนจะเป็นไป
ตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งน่าจะเอื้ออำนวยให้การจัดการเรียนการสอนได้ผลดีพอสมควร แต่สภาพ
ของท้องที่กัณดารก็เป็นอุปสรรคทำให้การเรียนการสอนยังไม่เป็นไปตามความมุ่งหวังของครูมัธยมศึกษา
จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปัญหาที่ครูมัธยมศึกษาท้องที่กัณดารประสบอยู่และต้องหาทางแก้ไข เพื่อให้
การเรียนการสอนได้ผลดี ได้แก่ 1) การขาดแคลนหนังสือในห้องสมุด เนื่องจากหนังสือที่มีอยู่
มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการค้นคว้าของทั้งครูและนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียน
ที่ยังไม่มีห้องสมุดให้นักเรียนได้ค้นคว้าเลย คือ โรงเรียนคลองยางประชานุสรณ์ อำเภอกะลันตา
จังหวัดกระบี่ 2) ปัญหาในเรื่องการขาดแคลนอุปกรณ์การสอน ขณะเดียวกันสื่อทางด้านอื่น ๆ
เช่น โทรทัศน์ วิทยุก็พลอยขาดแคลนไปด้วย และ 3) ปัญหาเรื่องการติดต่อสื่อสารกับทางจังหวัด
หรือหน่วยงานอื่น ๆ ในอำเภอใกล้เคียงที่เป็นไปด้วยความล่าช้า ไม่ทันเวลา ทำให้ครูโรงเรียน
มัธยมศึกษาท้องที่กัณดารไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัวเท่าที่ควร

2. ภูมิหลังของครูมัธยมศึกษา

จากผลการวิจัยที่พบว่า ภูมิหลังของครูมัธยมศึกษาท้องที่กั้นดาร์ที่สัมพันธ์กับสภาพของท้องที่กั้นดาร์ซึ่งแตกต่างไปจากภูมิหลังของครูมัธยมศึกษาท้องที่ไม่กั้นดาร์ในด้าน เพศ อายุ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนาเดิม อายุราชการ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน เหตุผลที่มาปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบัน จำนวนครั้งการย้าย และสาเหตุที่เลือกประกอบอาชีพครู ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้มีสิ่งที่น่าสนใจดังที่ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายดังนี้

ครูมัธยมศึกษาท้องที่กั้นดาร์ เป็นครูชายมากกว่าครูหญิง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธานินทร์ อัครรัตน์ (2528) ที่พบว่าครูประถมศึกษาท้องที่กั้นดาร์มีครูชายมากกว่าครูหญิง และเป็นไปตามคำกล่าวของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2526: 76) ที่ว่าในท้องที่กั้นดาร์และห่างไกลมีครูหญิงน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โครงสร้างของวัฒนธรรมและสังคมไทยมีส่วนทำให้เกิดผล เช่นนี้ กล่าวคือ ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรต่างเพศบิดามารดาจะอบรมต่างกัน ในขณะที่บุตรชายจะอบรมให้กล้าหาญ เชื้อมั่นในตนเอง กล้าผจญภัย แต่บุตรหญิงจะสอนให้อยู่ในความควบคุมดูแลของบิดามารดาหรือญาติผู้ใหญ่ ทำให้บุตรหญิงมีความ เชื้อมั่นในตนเองน้อย ไม่กล้าไปอยู่ในที่ห่างไกลครอบครัวหรือบิดามารดา รวมทั้งสภาพสังคมอาจไม่ให้ความสำคัญพลอดภัยแก่ผู้หญิงได้อย่างเพียงพอ (ฤดี เรืองชัย 2519: 19)

ครูมัธยมศึกษาท้องที่กั้นดาร์ เป็นผู้มีอายุ และประสบการณ์การสอนน้อยกว่าครูมัธยมศึกษาท้องที่ไม่กั้นดาร์สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2524, 2526) ที่ศึกษาพบว่า ครูระดับประถมศึกษาในท้องที่กั้นดาร์ จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดเลย เป็นผู้มีอายุน้อย และประสบการณ์การสอนน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีอายุราชการเพียงพอที่จะย้ายไปที่อื่นหรือย้ายกลับภูมิลำเนาของตนได้ย้ายออกจากท้องที่กั้นดาร์ในปริมาณมาก ถึงแม้ว่าจะมีครูบรรจุใหม่ไปแทนที่แต่ก็เป็นครูที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเดียวกับที่ปฏิบัติงานอยู่ แต่ก็ เป็นไปไม่ได้ที่จะห้ามไม่ให้ครูท้องที่กั้นดาร์ย้ายออกมาเสียเลย ทนทางที่พอจะแก้ไขได้ทางหนึ่งก็คือ การจัดสวัสดิการและสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานซึ่งเรื่องนี้ กรมสามัญศึกษาได้พยายามช่วยเหลืออยู่ จะเห็นได้จากโครงการจูงใจครูสู่ชนบท (2530) ในการจัดสิ่งจูงใจเพื่อให้ครูมัธยมศึกษาท้องที่กั้นดาร์ไม่ย้ายออกไปที่อื่น เร็วจน เกิน ไปนัก

สำหรับ เหตุผลในการ เลือกประกอบอาชีพครุ นั้น ถึงแม้ว่าครูทั้งสองกลุ่มจะให้ เหตุผลที่แตกต่างกัน แต่ก็ตรงกับงานวิจัยของยงค์ ชุ่มจิตร (2525) ที่พบว่า การที่นักศึกษา เรียนครุ นั้น มีแรงจูงใจจากความรักในอาชีพครุ ซึ่งเป็นองค์ประกอบ เกี่ยวกับตัวนักศึกษาเอง และตรงกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่กลุ่มครุมัธยมศึกษาท้องที่กัณดาร เลือกประกอบอาชีพครุ เพราะเห็นว่า อาชีพครุมีเกียรติและชอบอาชีพนี้ ส่วนครุมัธยมศึกษาท้องที่ไม่กัณดารนั้น เลือกประกอบอาชีพครุ เพราะ เห็นว่าอาชีพครุมีประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งเป็นไปตามแนวการเลือก เรียนครูของนักศึกษาในองค์ ประกอบด้านลักษณะของงาน จะเห็นได้ว่า ครูทั้งสองกลุ่ม เป็นผู้มี ความเหมาะสมที่จะปฏิบัติงานอยู่ใน ชนบท เพราะ เป็นผู้สมัครใจไปสอนมิได้ฝืนใจทำ เพื่อความอยู่รอดของตนเอง เพียงอย่าง เดียว เท่านั้น ประกอบกับจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ครุมัธยมศึกษาจบการศึกษาสูงสุดในระดับ ปริญญาตรี เป็นส่วนใหญ่ ยิ่งทำให้มั่นใจได้ว่า ครุมัธยมศึกษาในปัจจุบันที่อยู่ในชนบทและท้องที่กัณดาร ได้ผ่านการฝึกฝนจนกระทั่งมีความรู้ อย่างเพียงพอที่จะสามารถช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาชนบท และ ท้องถิ่นให้ เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

ส่วนภูมิหลังด้าน วุฒิสูงสุด อาชีพบิดาและมารดา สถานที่ตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา และผลการ เรียนในระดับที่ได้วุฒิสอนนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าภูมิหลังครุมัธยมศึกษา ท้องที่กัณดารและไม่กัณดารในด้านทั้ง 4 ที่กล่าวมา ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความ เห็นว่า

ในด้านวุฒิสอนของครุมัธยมศึกษาที่ไม่แตกต่างกันโดย ครุมัธยมศึกษาในท้องที่ กัณดารกับไม่กัณดารจากการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดนั้น อาจ เนื่องจาก ครูที่มีวุฒิค่าใน โรงเรียนมัศึกษามีอยู่ไม่มากนัก และในปัจจุบันการศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มวุฒิอาจ กระทำได้โดย สะดวก เนื่องจากมีการ เปิดหลักสูตรอบรมบุคลากรครูประจำการทางการศึกษา (อศป.) ซึ่ง อาจ เรียนได้โดยไม่ต้อง เสียเวลาลาศึกษาต่อ และทั้งการศึกษาด้วยตนเองจากหลักสูตรของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (มสธ.) อย่างไรก็ตามในการศึกษาทั้ง 2 แบบที่กล่าวมา ครุมัธยมศึกษาท้องที่กัณดารต้องสนใจที่จะศึกษาอย่างแท้จริง รวมทั้งต้อง เสียค่าใช้จ่ายมากกว่าปกติ ในการ เดินทางมาศึกษาในจังหวัดซึ่ง เป็นที่ตั้งของวิทยาลัยครู ทำให้มีครุมัธยมศึกษาท้องที่กัณดาร อีกจำนวนไม่น้อยที่ขาดโอกาสในการศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มวุฒิ ซึ่งเป็น เรื่องที่สมควรได้รับการช่วยเหลือ เป็นกรณีพิเศษ การที่กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา ได้จัดโครงการจูงใจครูสู่ชนบทและได้ให้สิทธิ พิเศษในการลาศึกษาต่อก็จะ เป็นการสนับสนุนการศึกษาต่อของครูท้องที่กัณดารได้อีกทางหนึ่ง และ

อาจ เป็นการกระตุ้นให้ครูบางส่วนที่ไม่ใคร่ได้สนใจที่จะศึกษาต่อ เกิดความสนใจมากขึ้น อันจะส่งผลดีต่ออาชีพครูอย่างแน่นอน เพราะอาชีพครูนั้น เป็นอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ทางวิชาการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการให้การอบรมสั่งสอนศิษย์ ซึ่งวิชาการและเทคโนโลยีเหล่านี้ย่อมจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ก้าวหน้าตลอดเวลา การจะอาศัยเพียงการศึกษาอบรมแบบครั้งเดียวจบจากสถาบันที่ผลิตครูย่อมเป็นสิ่งไม่น่าจะ เป็นไปได้ (ประวิทย์ ทองศรีนุ่น 2530: 16)

การที่พบว่า บิดาและมารดาของครูมัธยมศึกษามีอาชีพเกษตรกรรม-กสิกรรม รวมทั้งอาชีพค้าขาย ประกอบกับภูมิลาเนาเดิมส่วนใหญ่อยู่ต่างจังหวัดทำให้เห็นได้ว่าการศึกษาทางวิชาครูนั้น ผู้เรียนสามารถเข้าศึกษาในวิทยาลัยครูที่กระจายอยู่ตามภาคต่าง ๆ ได้ง่ายกว่า และไม่ต้องใช้ทุนในการศึกษาเล่าเรียนเหมือนกับการเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยส่วนกลาง หรือวิชาชีพอื่น ๆ

ส่วนผลการเรียนในระดับที่ได้วุฒิสถูสูงสุดของครูมัธยมศึกษาท้องที่กัันคารไม่แตกต่างจากครูท้องที่ไม่กัันคาร โดยมีผลการเรียนอยู่ในระดับ 2.51-3.00 มากที่สุด อาจเนื่องมาจากมาตรการคัดเลือกบุคลากร เข้าสู่อาชีพครูสามารถคัดเลือกจนกระทั่งได้บุคคลที่มีสติปัญญาค่อนข้างสูง และมีความสามารถใกล้เคียงกัน ซึ่งย่อมส่งผลดีต่อท้องที่ชนบทและท้องที่กัันคารตามที่ต้องการ

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า บััจจัยจุงใจในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษาท้องที่กัันคารที่สำคััญมาก ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัย การได้รับการยอมรับในโรงเรียนและสังคม ความมุ่งหวังหรืออุดมคติในการทำงานและในชีวิต การถือกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัย การพักผ่อนและนันทนาการ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และการได้รับการยกย่องนับถือ ซึ่งพิจารณาจากบััจจัยจุงใจในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษาในท้องที่กัันคารที่มีการจุงใจในระดับมาก ตรงกับคำคอบที่ได้จากการคอบโดยอิสระของกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้ง เป็นบััจจัยที่ครูมัธยมศึกษาในท้องที่กัันคารเห็นว่าเป็นบััจจัยจุงใจในการปฏิบัติงานมากกว่าครูมัธยมศึกษาท้องที่กัันคารนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่

จากการศึกษาที่พบว่า ครูมัธยมศึกษาท้องที่กัันคารเห็นว่สิ่งที่มีความสำคััญมาก ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัย เช่นเดียวกับนันทนาการ กบิลกาญจน์ และคณะ (2521) ที่ศึกษาพบว่า ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการจุงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่โรงเรียนมัธยมศึกษา 5 ใน 7 โรงเรียน มีความมั่นคงปลอดภัยสูง ยกเว้น 2 โรงเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอยู่คุดชยแดน แต่เมื่อกล่าวถึงความมั่นคงปลอดภัยในด้านการทำงานแล้ว จะเห็นว่ครูมัธยมศึกษาท้องที่กัันคารได้รับความเอาใจใส่ช่วยเหลือจากบุคคลในโรงเรียน และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่น ๆ เป็นอย่งดี รวมทั้งการที่มีครูจำนวนน้อยทำให้ไม่มีปัญหาขัดแย้งกัน ไม่มีการ

การแข่งขันอิฉาวิชากัน ถึงจะมีก็น้อยมาก แต่สภาพความกดดันของพื้นที่ทำให้ทุกคนมีน้ำใจต่อกัน และอาจเป็นไปได้ว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นโรงเรียนประจำอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ ซึ่งมีหน่วยงานอื่น ๆ ตั้งอยู่ภายในบริเวณเดียวกัน ทำให้ปลอดภัยมากกว่าการที่ไปตั้งโรงเรียนอยู่ในที่อื่น ซึ่งห่างไกลออกไปจากตัวอำเภอ อย่างไรก็ตามสิ่งที่ไม่ควรละเลยหรือมองข้าม คือ ควรพิจารณาหาหลักประกันให้แก่ครูที่ตกอยู่ในสภาพอันตรายจากภัยพิบัติภัยธรรมชาติให้มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยสูงกว่านี้ ถึงแม้จะมีน้อยแต่ก็ควรเร่งรีบดำเนินการช่วยเหลือ เพราะจะทำให้ครูท้องถิ่นอื่น ๆ ที่ไม่ตกอยู่ในสภาพอันตรายเหมือน เขตชายแดนพลอยได้รับความอบอุ่นใจเพิ่มขึ้นด้วยว่าทางราชการมิได้ทอดทิ้งพวกเขาแต่อย่างใด ซึ่งเรื่องนี้ สมชัย วุฒิปรีชา (2530: 10) กล่าวว่า เห็นใจพวกครูชายแดน เป็นอันมาก นอกจากจะพบแต่ความกดดันทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว สวัสดิการต่าง ๆ ก็ดูเหมือนพลอยได้รับล่าช้าไปด้วย

การได้รับการยอมรับในโรงเรียนและสังคม เป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก สังคมในโรงเรียนและชนบทท้องถิ่นกดดัน ทำให้ครูต้องแยกจากครอบครัวหรือญาติพี่น้องทำให้ขาดความอบอุ่นใจ เมื่อครูมาปฏิบัติงานอยู่ในท้องถิ่นกดดัน ถ้าผู้บริหารให้ความเอาใจใส่ ดูแลได้ตามทุกข์สุข รวมทั้งเพื่อนร่วมงาน และชุมชนให้ความอบอุ่นแก่ครูได้พอเพียง ก็จะทำให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีความสุข ซึ่งตามสภาพของสังคมชนบท บุคคลในชุมชนก็จะรู้จักกันแทบทุกบ้าน และมีความสัมพันธ์ ช่วยเหลือ เกื้อกูลกันเป็นอย่างดี ทำให้ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นเห็นว่า การได้รับการยอมรับในโรงเรียนและสังคม เป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นไปตามการศึกษาของ แน่งน้อย ศรีวราธนบูลย์ (2528) ที่พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ข้าราชการพอใจในการปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค ได้แก่ มีเพื่อนร่วมงานที่ดี มีผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาที่ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน ซึ่งองค์ประกอบด้านนี้ได้รับความสำคัญจากกลุ่มตัวอย่างมากกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ นอกจากนี้ อารี เพชรหุด (2517) พบว่านักเรียนฝึกหัดครูกำลังถึง เรื่องการยอมรับในโรงเรียนและสังคมมาก จนเป็นสาเหตุที่ไม่ยอมออกไปอยู่ชนบท โดยมีเหตุผลว่ากลัวถูกทอดทิ้งไม่มีใครเอาใจใส่ และกลัวเข้ากับชาวบ้านไม่ได้

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นมีความสนใจในการปฏิบัติงานที่สาคัญยิ่ง คือความมุ่งหวังหรืออุดมคติในชีวิตและการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าครูมัธยมศึกษาในท้องถิ่นมีความตั้งใจและเต็มใจในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง รวมทั้งมีความอดทนในการดำรงชีวิตในท้องถิ่นกดดัน ซึ่งขาดแคลนปัจจัยทั้งด้านการดำรงชีวิตและด้านการปฏิบัติงาน เป็นไป

ตามแนวคิดของ พันธ์ ทันนาคินทร์ (2509: 39) ที่ว่า งานทุกอย่างจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อ งานนั้นผู้ปฏิบัติเต็มใจทำงาน เสียสละ มีความบากบั่นที่จะทำงานนั้น ไม่ว่าจะงานนั้นจะมีโครงสร้าง กลไก ระบบงาน มีงบประมาณและวัสดุเพียงใด เช่นเดียวกับที่ พัทธนินทร์ นิราศภัย (2528: 14) ที่ให้แนวคิดว่า คนจะทำงานได้ดีมีประสิทธิภาพต้องมีอุดมคติในการทำงานซึ่งจะทำงานเพื่อความสำเร็จของงานมิใช่มุ่งเพียงความสำเร็จในชีวิตราชการของตนเอง จะทำงานด้วยใจรัก และศรัทธาในงานโดยที่ใจนั้นจดจ่ออยู่กับความสำเร็จของงานโดยไม่เห็นแก่เหน็ดแก่เหนื่อย ทั้งยังเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับอีกด้วย ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารี เพชรมุด (2517) ที่พบว่านักเรียนฝึกหัดครูกลุ่มที่สมัครใจไปสอนชนบท ได้ตั้งอุดมคติไว้ว่าจะออกไปทำงานในชนบท นอกจากนี้งานวิจัยของนันทนา กบิลกาญจน์ และคณะ (2521) ได้ค้นพบเช่นกันว่า สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์อย่างหนึ่ง ได้แก่ ความมุ่งหวังหรืออุดมคติในการทำงาน การที่การศึกษาครั้งนี้ได้พบว่า ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณฑ์การมีอุดมคติในการทำงานและชีวิตสูงนั้น อาจเป็นไปได้ว่า ครูท้องถิ่นกัณฑ์การเตรียมตัวเตรียมใจที่จะออกไปสอนหรือปฏิบัติงานในท้องถิ่นกัณฑ์การไว้ล่วงหน้าตั้งแต่เริ่มสอบบรรจุเข้ารับราชการ เพราะยอมเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าอัตราว่างของโรงเรียนมัธยมศึกษาในท้องถิ่นกัณฑ์การนั้นปัจจุบันนี้มีไม่มากนัก รวมทั้งผลจากการแข่งขันกันในยุคที่ครูล้นงาน (จรรยา จิวานาน 2529: 13-21) อาจทำให้การคัดเลือกผู้ที่เข้าสู่อาชีพครูสามารถคัดเลือกได้คนที่มีความศรัทธาในอาชีพครู มีความรู้พอเพียงที่จะประกอบอาชีพครูได้ดีมาอยู่ในท้องถิ่นกัณฑ์การได้มากขึ้น ซึ่งนอกจากครูในท้องถิ่นกัณฑ์การจะทำหน้าที่สอนนักเรียนแล้วยังต้องมีภาระหน้าที่ต่อสังคม ในการเข้าไปดูแล แนะนำช่วยเหลือประชาชนในเรื่องต่าง ๆ ไม่น้อย (ประวิทย์ ทองศรีนุ่น 2530: 16) การที่ได้ครูที่มีความตั้งใจดีและเสียสละรวมทั้งมั่นคงในอุดมคติมาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณฑ์การ จึงเป็นเรื่องที่ควรยินดี เป็นอย่างยิ่ง

จากการศึกษาที่พบว่า สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานที่สำคัญมาก ได้แก่ การถือกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัย แสดงว่าครูกัณฑ์การเดินทางมาจากจังหวัดอื่น ๆ มาสอนในท้องถิ่นกัณฑ์การ และเพิ่งบรรจุใหม่ ยังไม่มีสิทธิ์เบิกเงินค่าเช่าบ้าน ทำให้ต้องอาศัยพักบ้านพักครูไม่ว่าจะมีความสะดวกสบายหรือไม่ก็ต้องพักบ้านครู จากการสัมภาษณ์พบว่า โรงเรียนที่มีบ้านพักครูไม่พอเพียงได้แก่โรงเรียนคลองยาง ประชาณุสรณ์ อำเภอกะลาสินดา จังหวัดกระบี่ และโรงเรียนบางขันวิทยา กิ่งอำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนโรงเรียนอื่น ๆ มีบ้านพักครูพอเพียง และอาจมีที่ว่างมากเพราะโรงเรียนมีครูลดลง เป็นบางแห่ง

ด้านการพักผ่อนและนันทนาการ ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กั้นการมีภาระงานในหน้าที่ค่อนข้างหนักทั้งงานด้านการสอนและงานพิเศษ รวมทั้งต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพของท้องถิ่นที่กั้นการและสภาพสังคมของชุมชน ส่วนใหญ่ในการพักผ่อนก็มักจะ เป็นการสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชนไปด้วย เช่น การเล่นกีฬา ก็มักจะ เล่นในบริเวณโรงเรียน โดยโรงเรียนจะจัดหาอุปกรณ์กีฬาไว้บริการชุมชนไปด้วยในตัว

เกี่ยวกับความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กั้นการได้รับการสนับสนุนในด้านการเข้ารับการอบรมมากที่สุด ซึ่งเป็นที่พอใจของครูส่วนมากตรงกับผลการวิจัยของ ธาณินทร์ อัสวรัตน์ (2528) ที่พบว่าครูประถมศึกษาท้องถิ่นที่กั้นการได้รับสวัสดิการด้านนี้มากถึงร้อยละ 78.87 และนันทนา กบิลกาญจน์ และคณะ (2521) รวมทั้ง แม่งน้อย ศรีวราชนบูลย์ (2528) ได้ศึกษาพบว่า ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานเป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานที่สำคัญ

ในด้านการได้รับการยกย่องนับถือ ตามปกติแล้ว ผู้ที่อยู่ในอาชีพครูย่อมได้รับการยกย่องจากบุคคลภายนอกกว่า เป็นปูชนียบุคคลคือ เป็นบุคคลที่ควรเคารพบูชาอยู่แล้ว (วิระพงษ์คุณมณี 2528 : 50) โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กั้นการ ซึ่งมีจำนวนน้อย และโรงเรียนเป็นแหล่งบริการทั้งทางด้านวิชาการ และด้านอื่น ๆ แก่ชุมชนทำให้ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กั้นการได้รับความศรัทธาและยกย่องนับถือจากชุมชน เป็นอย่างดี

จากการสัมภาษณ์พบว่า ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กั้นการที่มีความสามารถพิเศษ เช่น ด้านไฟฟ้า อาหาร ฯลฯ จะมีบุคคลในชุมชนมาขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ ๆ รวมทั้งในปัจจุบันการปฏิบัติหน้าที่ในโครงการแนะแนวสัจจรทำให้ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กั้นการมีการติดต่อกับคณะครูในโรงเรียนประถมศึกษากว้างขวางขึ้น สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และให้ความช่วยเหลือชุมชนได้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ทำให้เห็นว่าสิ่งจูงใจเรื่องการได้รับการยกย่องนับถือ เป็นสิ่งจูงใจในระดับมากเช่นกัน

4. จากสมมุติฐานในการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ครูมัธยมศึกษาที่มีอายุราชการต่างกันจะมีสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ มีเพียงบางเรื่อง เท่านั้นที่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งได้แก่ การถือกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัย อาหารและน้ำดื่ม การพักผ่อนและนันทนาการ และความผูกพันต่อเครือญาติและภูมิลำเนา ที่แตกต่างกัน โดยที่ครูกั้นการที่มีอายุราชการน้อยกว่า 5 ปี เห็นว่า การถือกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัย

อาหารและน้ำดื่ม และความผูกพันต่อ เครือญาติและญาติลำ เนา เป็นสิ่งจูงใจน้อยกว่า แต่เรื่องการ พักผ่อนและนันทนาการ เป็นสิ่งจูงใจมากกว่าครูกันดารที่มีอายุราชการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปนั้น อาจ เนื่องมาจากครูที่มีอายุราชการน้อย ก็มักจะ เป็นผู้มีอายุน้อยยังไม่มีภาระทางด้านครอบครัว ประกอบกับ เพิ่งจะ เปลี่ยนแนวการดำเนินชีวิตจากชีวิตในวัย เรียนมา เป็นครู ทำให้ยังใหม่ในอาชีพ ไม่มีประสบการณ์ทำให้ไม่ได้กังวลกับ เรื่องความ เป็นอยู่ด้านที่พักอาหารและความผูกพันต่อเครือญาติ แต่อย่างใด แต่ เรื่องการพักผ่อนและนันทนาการนั้นคนวัยหนุ่มสาวมักจะ เห็น เรื่องความสนุกสนาน เป็น เรื่องสำคัญกว่าคนที่มีอายุราชการหรืออายุมากกว่า

5. จากผลการศึกษาที่พบว่า ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณฑ์การมีสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณฑ์การในเรื่องการถือกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัย การพักผ่อนและนันทนาการ การได้รับการยอมรับในโรงเรียนและสังคม ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน การได้รับการยกย่องนับถือ ความมุ่งหวังหรืออุดมคติในการทำงานและชีวิต รวมทั้ง เงิน เดือนและผลประโยชน์ เกื้อกูล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการ การวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรม (2527) ที่พบว่าข้าราชการ ในชนบทมีความต้องการสูงกว่าข้าราชการในเมือง และการวิจัยของ แพทริก อาร์ ดิคาปริโอ (Patrick R. DiCaprio 1974: 3334-A) ที่พบว่าครูมัธยมศึกษาในชนบทมีความพอใจในการ ทำงานสูงกว่าครูใน เขตชาน เมือง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษา ในท้องถิ่นกัณฑ์การ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารในระดับกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้บริหารในระดับกระทรวง ควรให้การสนับสนุนด้านสวัสดิการและกำลังใจแก่ครู มัธยมศึกษาท้องถิ่นกัณฑ์การ ดังต่อไปนี้

1.1 จัดสรรงบประมาณบ้านพักครูให้เพียงพอต่อความต้องการของครูมัธยมศึกษา ในท้องถิ่นกัณฑ์การ เฉพาะท้องถิ่นที่มีปัญหาขาดแคลนบ้านพักครู และอาจมีการจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกบางอย่างให้ เช่น เครื่องปั่นไฟ เป็นต้น

1.2 ควรมีการสนับสนุนให้ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กันดารได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งในด้านการพักผ่อนและนันทนาการ เช่น การจัดแข่งขันกีฬาภายในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กันดารในภาคภูมิศาสตร์เดียวกัน หรือต่างภาคกัน หรือจัดให้คณะครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กันดารได้มีโอกาสไปเยี่ยมชมโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่น หรือไปดูงานในต่างประเทศบ้าง เพื่อเป็นการพักผ่อนและเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ให้แก่ครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กันดาร

1.3 ในด้านความมั่นคงปลอดภัยของครูมัธยมศึกษาในท้องถิ่นที่กันดารนั้น ควรมีการพิจารณาให้มีการประกันชีวิตครูมัธยมศึกษาที่อยู่ในท้องถิ่นที่มีอันตราย เป็นกรณีพิเศษ

1.4 ควรมีการเพิ่มโควตาในการพิจารณาความดีความชอบ (2 ชั้น) สำหรับครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กันดารให้มากขึ้น ซึ่งอาจพิจารณาจากความยากลำบากในการคมนาคม หรือความกันดารที่ใช้ค่า k เป็นเกณฑ์ในการจัดสรรโควตา ดังที่กรมสามัญศึกษาได้จัดทำมาจนได้รับผลดี นอกจากนี้ควรให้โอกาสในการเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้ทันต่อความก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ ๆ

1.5 เกี่ยวกับการได้รับการยกย่องนับถือ ควรจัดให้มีการมอบประกาศนียบัตร ประกาศเกียรติคุณ และให้รางวัลแก่ครูและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในท้องถิ่นที่กันดารที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กันดารตามระยะเวลาที่กรมกำหนด เพื่อเป็นการประกาศเกียรติคุณยกย่อง แก่ครูผู้เสียสละมาปฏิบัติงานอยู่ในท้องถิ่นที่กันดาร

1.6 ควรมีโครงการให้ผู้บริหารในระดับกระทรวงหรือกรมได้ตรวจเยี่ยมโรงเรียนมัธยมศึกษาในท้องถิ่นที่กันดาร เพื่อให้เข้าใจสภาพของครูและเพื่อเป็นการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กันดาร

1.7 ควรมีการเพิ่มเกณฑ์ในการพิจารณาท้องถิ่นที่กันดาร โดยนำเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินว่า ท้องที่ใดสมควรได้รับการประกาศให้เป็นท้องถิ่นที่กันดาร นอกเหนือไปจากเกณฑ์ 3 ข้อ คือ การคมนาคมไม่สะดวก ไม่มีรถยนต์หรือเรือยนต์โดยสารไปมาได้ตลอดปี และโรคภัยไข้เจ็บชุกชุม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในท้องถิ่นที่กันดาร ผู้บริหารโรงเรียน ควรเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของครูในโรงเรียนอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ ทั้งด้านการพักอาศัยในบ้านพักครู การพักผ่อนและนันทนาการ ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและบังเกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กันดารตามสภาพของท้องถิ่นแต่ละแห่ง นอกจากนี้ผู้บริหาร

โรงเรียนต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อให้ครูมัธยมศึกษาในท้องถิ่นที่กั้นดาร มีความรู้สึกผูกพันต่อท้องถิ่นและหน้าที่ของตนในโรงเรียนมัธยมศึกษาท้องถิ่นที่กั้นดาร อันจะส่งผลดี ต่อการสร้างศรัทธาของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งตรงกับความต้องการของครูมัธยมศึกษา ท้องถิ่นที่กั้นดาร ในอันที่จะพัฒนาท้องถิ่นที่กั้นดารได้เป็นอย่างดี

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

3.1 ควรมีการศึกษาเชิงสำรวจปัญหาและความต้องการของครูมัธยมศึกษาในท้องถิ่นที่กั้นดาร โดยใช้การสัมภาษณ์ประกอบกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เข้าใจสภาพปัญหา และ ความต้องการที่แท้จริงของครูมัธยมศึกษาในท้องถิ่นที่กั้นดาร

3.2 ควรวิจัยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษาในท้องถิ่นที่กั้นดาร